

ВОЛИНСЬКІ ЄПАРХІАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

За єдину Помісну Українську
Православну Церкву!

Часопис Волинської єпархії
Київського Патріархату

№ 6 (151) червень 2017 р.

Патріарх Київський і всієї Руси-України Філарет прибув до Луцька, щоб очолити храмове свято кафедрального собору Святої Трійці. Докладніше про візит читайте на с. 5

З ЦЕРКОВНОГО КАЛЕНДАРЯ

1 липня – преподобного Леонтія – канонарха Києво- Печерського

Цей святець (XIV ст.) був родом із Волині, в юні роки прийшов у Києво-Печерську обитель, де прийняв постриг. У нього був прекрасний голос, і коли навчився грамоти, виконував послух канонарха. У давнину через бідність монастирів, що не дозволяла мати богослужбові книги в потрібній кількості примірників, а також із причини

малої кількості грамотних між співаками, увійшло у звичай співати «у диктуру». Тобто один із ченців, маючи в руках книгу, вимовляв гучно речитативом фразу, а інші співали її. Цей чернець називався канонархом, що значить «починач установленого». «Канонархування», до речі, утрималося після винаходу друкарства й існує в монастирях досі.

Преподобний Леонтій помер молодим і за самовіддане служіння

прославлений Господом благодатним даром чудотворення. Його прославлення почалося незабаром після смерті й уже наприкінці XIV ст. зустрічається кондак преподобному Леонтію.

Мощі святого подвижника перебувають у Дальних печерах. Пам'ять його також 28 серпня, у Соборі Києво-Печерських святих, та у другу неділю Великого посту.

Віталій КЛИМЧУК

Наша газета – у Вашу скриньку

Боголюб'язний читачу! Наш часопис – надійна підмога та корисний засіб у духовному житті православного християнина. Аби ця популярна волинська релігійна газета надходила Вам додому – випишіть її у будь-якому поштовому відділенні області, починаючи з будь-якого місяця.

Вартість одного примірника з доставкою – **2 грн 38 к.** (без вартості приймання передплати). Індекс у поштовому каталозі обласної періодики – **91241**. Також «Волинські єпархіальні відомості», радіо- й телепередачі та інші аудіо,- відео- і текстові документи, церковні новини тощо – в інтернеті за адресою: www.pravoslaviavolyni.org.ua

ХРОНІКА

Продовження. Початок на с. 2

У Горохові встановлено оновлений хрест борцям за волю України

Горохівський декан протоієрей Андрій Сидор 30 квітня очолив чин освячення пам'ятного знака героям, які віддали життя у боротьбі з російськими, німецькими та польськими окупантами за волю і незалежність України. Із ним служив клірик парафії Вознесіння Господнього священник Валерій Братунь.

У слові о. Андрій наголосив, що необхідно пам'ятати своїх героїв. У протилежному випадку нам будуть нав'язувати інших, як це було за радянських часів. Нам необхідно вшановувати тих, хто боровся за волю і незалежність України, хто зараз захищає її кордони.

Хреста встановлено на старому кладовищі. Як розповів благочинний інформаційній службі єпархії, на його місці у 90-х роках минулого століття було розміщено дерев'яний знак, проте з часом він почав руйнуватися. Ініціативи небайдужих патріотів встановлено кований металевий хрест із національною символікою.

Разом з усіма молилися заступник голови обласної Олександр Пирожик, місцеві активісти, громадськість, ветерани ОУН-УПА, представники Волинської ветеранської спільноти політ'язнів і репресованих.

У Луцьку провели молитву за айдарівців

Із благословіння митрополита Луцького і Волинського Михаїла у кафедральному соборі Святої Трійці 3 травня відбулися богослужіння з нагоди третьої річниці створення 24-го окремого штурмового батальйону «Айдар». Відправили молебень за живих і пашиху по загиблих добровольцях.

Очолив молитву голова ГО «Військові капелани Волині» протоієрей Михайло Бучак. Із ним служили військові священники.

У слові душпастир укротер наголосив на тому, що ці воїни віддали своє життя за ближнього. «Ця жертва добровольців була самовольна, без прагнення отримати щось навзаєм. У часи війни добровольці стали тим стримуючим фактором, на який ворог не очікував», – зазначив священник.

До храму прийшли рідні та близькі загиблих, побратими, бійці, які вже повернулися додому.

Випускник волинської духовної школи служить у Відні

Настоятель парафії Покрови Пресвятої Богородиці в австрійській столиці священник Микола Лесюк, який закінчив Волинську православну богословську академію та десять років прослужив у нашій єпархії, розповів Релігійно-інформаційній службі України (risu.org.ua) про своє служіння за кордоном.

Зокрема, о. Микола поділився спогадами про пошуки приміщення під храм, умови створення громади Київського Патріархату, благодійну та волонтерську діяльність. У волонтерстві йому допомагає дружина Валерія, яка працювала завідувачем відділу організації благодійності та соціального служіння Волинської єпархії.

Повністю інтерв'ю, опубліковане 3 травня, можна переглянути на єпархіяльному сайті Pravoslavniavolyni.org.ua, у розділі «Статті».

Капелани з різних деканатів знову їздили в зону АТО

Дві групи військових священників із Луцького міського, Камінь-Каширського, Ківерецького та Ковельського районного благочин'я побували на Донбасі.

Камінь-каширський благочинний протоієрей Володимир Мицько, протоієрей Володимир Стеблина і священник Олександр Вронський (Луцьк), протоієрей Євген Рудь (Сокиричі Ківерецького деканату) відвідали армійців у таких населених пунктах: Селідове (батальйон «Донбас»), Авдіївка (рота «Січ» полку «Київ»), Красногорівка (92-га ОМБр), Новоселівка (137-й окремих батальйон морської піхоти). Їм залишено продуктові вантажі.

Побували ці священнослужителі з багатьма дитячих речей і в цивільних закладах:

ВАРТО ЗНАТИ

ПАРАДОКСАЛЬНІ ПРИНЦИПИ ХРИСТІЯНСЬКОГО ПОЗИЧАЛЬНИЦТВА

Питання про позики (кредити) можна розглядати з протилежних точок зору осіб, які укладають такий договір: позичальника та позикодавця (кредитора).

З точки зору позичальника – це змога задовольнити свої потреби, які самостійно реалізувати годі. Зокрема, йому можуть знадобитися гроші на речі першої необхідності, підвищення свого комфорту, покращення житлових умов тощо.

А з точки зору позикодавця – це можливість отримати прибуток земний або, як парадоксально це не звучатиме, небесний. Адже Біблія закликає нас: «Давай у борг ближньому під час нестатку його...» (Сир. 29:2). А кінцевий результат, який отримає кредитор, залежатиме від того, на яких умовах він погодиться позичити свої кошти чи інше майно.

У Цивільному й Господарському кодексах України прописано механізм давання й одержання позик.

Однак, на нашу думку, принципи християнського позичальництва мають базуватися на любові до ближніх, – відповідно, безсумнівній довірі. Тому вони будуть парадоксальними щодо мирських, оскільки разуче розходитимуться з усталеними поглядами, сформованими сучасним законодавством. Сформуємо ж їхній перелік, ґрунтуючись на цитатах із Біблії.

1. Незабезпеченість.

«Якщо візьмеш у заставу одягу ближнього твого, то до заходу сонця поверни її...» (Вих. 22:26).

«Якщо ти ближньому твоєму даси що-небудь у борг, то не ходи до нього в дім, щоб взяти в нього заставу, постій на вулиці, а той, якому ти дав у борг, винесе тобі заставу свою на вулицю; якщо ж він буде людиною бідною, то ти не лягай спати, маючи [у себе] заставу його: поверни йому заставу до заходу сонця, щоб він ліг спати в одязі своєму і благословив тебе, – і поставиться тобі це в праведність перед Господом Богом твоїм» (Втор. 24:10–13).

«...І у вдови не бери одягу у заставу...» (Втор. 24:17).

2. Необов'язковість повернення.

«І я також, брати мої і ті, що служили при мені, давали їм у борг і срібло, і хліб: залишимо їм борг цей» (Неем. 5:10).

«І коли позичаєш тим, від кого сподіваєтесь одержати, яка за те вам дяка? Бо і грішники позичають грішникам, щоб стільки ж одержати. Але ви любіть ворогів ваших, добро творіть і позичайте, нічого не сподіваючись; і буде вам нагорода велика, і будете синами Всевишнього; бо Він добрий і до невіддячних, і злих» (Лк. 6:34–35).

3. Безстроковість.

У притчі про немилосердного боржника цар, якому він був винен 10 000 талантів (величезна сума!), але не мав чим заплатити і просив про відстрочку, зробив набагато більше: простив його та відпустив йому борг (Мф. 18:23–35).

4. Безплатність.

«Якщо даси гроші в борг бідному з народу Мою, то не пригнобляй його і не накладай на нього лихви» (Вих. 22:25).

«...Не обманюйте себе: лихварі Царства Божого не успадкують» (1 Кор. 6:9–10).

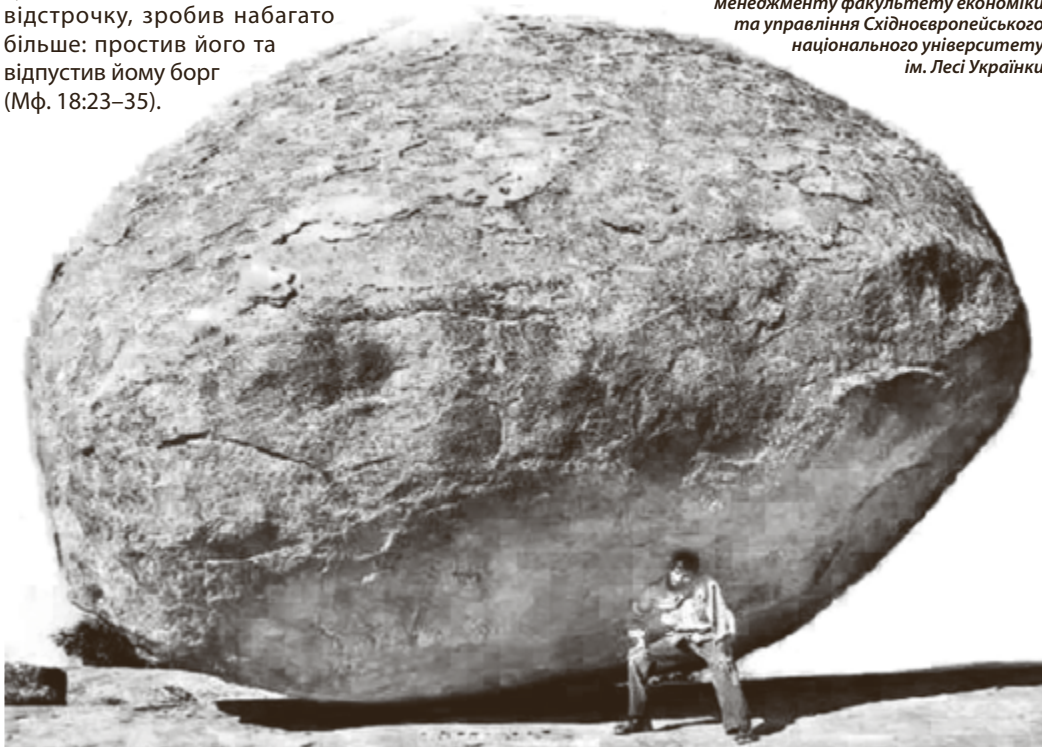
5. Відсутність контролю за цільовим використанням позиченого.

У притчах про таланти (Мф. 25:14–30) та десять мін (Лк. 19:11–28) обох господарів, які довірили своїм рабам гроші, не цікавило, яким чином вони пустять їх у діло, а тільки кінцевий результат.

У цьому контексті згадаймо випадок із життя святителя Спиридона Триміфунтського, пам'ять якого вшановуємо 25 грудня. Один місцевий купець мав звичай брати в нього гроші у борг для торгових оборотів, і коли приносив узятє назад, то святий зазвичай говорив йому, щоб той сам поклав гроші в ящик, з якого взяв. Він так мало піклувався про тимчасове надбання, що навіть ніколи не перевіряв, чи правильно сплачує боржник. Купець уже багато разів чинив саме так – і справи його процвітали. Але одного разу він, захопившись користюлюбством, не поклав принесеного золота в ящик, а святому сказав, що поклав. У скорому часі він збіднів, оскільки приховане золото не тільки не принесло йому прибутку, але й позбавило успіху його торгівлю і, як вогонь, пожерло все його майно. Тоді купець знову прийшов до святого та попросив у нього в борг. Святий відіслав його в свою спальню до ящика: «Піди і візьми, якщо поклав». Купець пішов і, не знайшовши в ящику грошей, повернувся до святого ні з чим. Спиридон сказав йому: «Але ж у ящику, брате мій, не було нічого іншої руки, крім твоєї. Якщо б ти поклав туди золото, то тепер міг би взяти його». Купець, засоромившись, упав до ніг святого і просив прощення. Той одразу ж простив його, але при цьому сказав, щоб не бажав чужого та не оскверняв совісті своєї обманом і брехнею.

Отже, кожен, до кого звернуться з проханням про позику, повинен вирішити, чи надавати її, а якщо так, то з якою метою: щоб отримати собі винагороду тут, на землі, чи у Царстві Небесному. Як писав святитель Миколай Сербський у книзі «Думки про добро і зло»: «Нелегко відразу наслідувати Христа. Наслідуй спочатку своїх добрих сусідів. Нехай це буде першим кроком. Наслідуй добрих людей твого народу. Нехай це буде другим кроком. Потім наслідуй великих святих Церкви. Це буде третім кроком. І, нарешті, наслідуй Христа. Це – вершина, на яку неможливо піднятися одним ривком». А якщо нам важко буде дотримуватись усіх перерахованих вище «парадоксальних принципів позичальництва» сукупно, то можемо застосовувати хоча б один чи декілька із них.

Олександра ТОЦЬКА,
кандидат економічних наук, доцент кафедри
менеджменту факультету економіки
та управління Східноєвропейського
національного університету
ім. Лесі Українки

Покровську (два сиротинці), Авдіївці (гуманітарний пункт при військовій адміністрації), Мар'їнці (Центр дитячої та юнацької творчості), Красногорівці (адресна доставка), Волновасі (гуманітарний центр громади Всіх святих землі Волинської).

Брали участь у зборі допомоги декани протоієрей: луцький міський – Михайло Онищук, цуманський – Тарас Манелюк, маневийський – Андрій Закидальський, ківерецький – Іван Семенюк, а також голова ГО «Військові капелани Волині» протоієрей Михайло Бучак, священники Андрій Ротченков, Роман Войнарович.

У той же час інша група – настоятель парафії Великомученика і цілителя Пантелеймона у Люблинці Ковельського районного деканату протоієрей Матвій Олійник разом із капеланами Володимир-Волинської єпархії – взяла участь у великодньому візиті до воїнів на передовій.

Панотці відвезли військовим не лише гуманітарну допомогу, а й інші речі, яких вони потребують, зокрема, запчастини, спорядження, а також вишиті тризуби на згадку про те, що ми їх завжди пам'ятаємо і підтримуємо.

Не вперше із душпастирями поїхав і мистецький десант із Ковеля «Вбережу», який давав концерти і тим підтримував бойовий дух.

Як розповів о. Матвій інформаційній службі єпархії, вони відвідали і дитячі садки, школи, інтернати.

На жаль, не обійшлося без неприємності. За словами військового священника, у районі Станиці Луганської група потрапила під обстріл російських окупантів, повертаючись із передової вночі. Слава Богові, обійшлося без жертв.

У Луцьку зібрали гроші на лікування волинських «кіборгів»

У Волинській православній богословській академії під патронатом митрополита Михаїла та голови облдержадміністрації Володимира Гунчика 5 травня пройшов благодійний аукціон.

Розпочалося дійство у домовому храмі Всіх волинських святих із молитви, яку очолив владика. Після цього відбулися торги. Гроші збирали на лікування Андрія Луцика, який воював в АТО у складі 80-ї ОДШБр, і онкохворого бійця 54-ї ОМБр Володимира Бабія.

Архієрей зазначив: «Шана і повага тим, хто зараз захищає, тим, хто демобілізувався, тим, хто допомагає. Я бажаю, щоб кожна наша дія, кожна гривня принесла вам користь. Ми вас любимо, шануємо. І я бажаю вам Божого благословення. Нехай милосердний Господь допомагає нам піклуватися про тих, хто захищає рідну землю».

Організатором доброчинного вечора, під час якого вдалося зібрати більше 300 тисяч гривень, був відділ інформаційної політики ОДА.

На Ковельщині перепоховали останки солдатів Другої світової війни

5 травня в урочищі Мар'їна Люблинецької об'єднаної територіальної громади духовенство ковельських міського та районного деканатів відслужило панахиду за упокій воїнів, полеглих у роки Другої світової війни, та освятили могили 25 солдатів.

У молитовному заході взяли участь люблинецький селищний голова Наталія Сіховська, перший заступник голови райдержадміністрації Роман Кульцман, інші представники влади та громадськості.

З нагоди Дня пам'яті та примирення, 72-ї річниці перемоги над нацизмом члени загону «Відродження» археологічно-патрістичного пошукового об'єднання «Дніпро України» провели на території Ковельського, Турійського, Луцького, Старовижівського районів пошуки тіл загиблих та їх перепоховання.

Владика очолив престольне свято в Луцьку

6 травня митрополит Луцький і Волинський Михаїл очолив Божественну Літургію

Продовження на с. 4

ХРОНІКА

Продовження. Початок на с. 2, 3

в храмі Великомученика Юрія Переможця (вул. Стрілецька, 6) із нагоди празника.

З ним служили: канцлер єпархії і настоятель парафії протоіерей Микола Цап, інше місцеве духовенство та з Володимир-Волинської єпархії.

У проповіді архієрей наголосив: розуміння поняття миру і війни приходить лише тоді, коли ми стаємо учасниками двобою. І в цей момент важливо не ховатися і не мовчати, а захищати свою Батьківщину. Якщо не на передовій зі зброєю, то допомагаючи: передаючи харчі, одяг, іншу матеріальну допомогу, молячись за бійців тощо.

Керуючий єпархією нагадав євангельський приклад про наймита і вівчаря, які пасуть овець. Як прийде біда, то наймит покине отару, а вівчар – «душу покладе за овець». Архіпастир підкреслив, що «ми не є наймитами на своїй землі».

У Дубовому освячено хреста на місці зруйнованої церкви

З нагоди престольного свята великомученика Юрія Переможця у цьому селі Ковельського районного деканату, з благословіння митрополита Луцького і Волинського Михаїла, 6 травня відбулось освячення хреста, встановленого на місці зруйнованого в 1944 р. храму.

Очолив чин освячення ратнівський декан протоіерей Роман Бодак. Із ним служили благочинні: ковельський міський – протоіерей Анатолій Александрук, настоятель парафії та ковельський районний – протоіерей Іван Бонис, старовижівський – священник Іван Зеленко, духовенство цих деканатів.

Потому відбувся хресний хід до діючої Свято-Юрійської церкви, де з нагоди празника відбулась урочиста Літургія.

Як розповів настоятель громади о. Іван, на місці встановленого хреста у 1924–1928 рр. було збудовано церкву, яка простояла до 1944-го. У ній служив визначний церковний і громадський діяч архієпископ Ігор (на той час іще священник Іван Губа).

Панотець благословив змагання «Звитяга – 2017»

6 травня цуманський декан протоіерей Тарас Манелюк взяв участь у відкритті Всеукраїнської військово-патріотичної теренової гри у національному природному парку «Цуманська Пуща».

Душпастир помолвився та окропив учасників заходу. Він звернувся до них із проханням поваги до противника та закликом перейнятися духом українського повстанця.

«Звитяга» на місцях бойової слави УПА проходить уже водинадцять.

До Дня пам'яті та примирення відслужено панахиду

8 травня з нагоди 72-ї річниці перемоги над гітлерівською Німеччиною митрополит Луцький і Волинський Михаїл разом із духовенством кафедрального собору Святої Трійці відправили панахиду по загиблих у Другій світовій війні біля пам'ятного знака «Поранений солдат» на меморіалі «Вічна слава» в обласному центрі. У ній взяли участь і представники інших конфесій.

У своєму слові владика зауважив, що в цей день ми починаємо згадувати більш поглиблено історію Другої світової. Нас вчили, що «9 Травня – це День Перемоги», після якої настав мир. І лише сьогодні, коли й наше покоління відчувало, що таке війна, ми розуміємо, що таке справжній мир. 9 Травня – це, звичайно, день перемоги, але «одного агресора над іншим», – зазначив архіпастир.

«День пам'яті – це заклик не забувати», – переконає керуючий єпархією. І не просто пам'ятати, а й робити висновки, що краще: мир чи війна, любити чи ненавидіти, жити вільно чи жити в рабстві.

У молитві взяли участь голова ОДА Володимир Гунчик, секретар міської ради Ігор Поліщук, перший заступник голови облради Олександр Пирожик, інші представники влади та громадськості.

Продовження на с. 6

ВОЛИНСЬКІ ІКОНИ

АВТОПОРТРЕТ НА ІКОНАХ ІОВА (КОНДЗЕЛЕВИЧА)

Консервативною упередженістю є думка, що на іконі не малюють портретів. Міфом та вигадкою фанатиків є твердження про те, що іконописець не має права зображати себе на іконі. Безперечно, він не повинен створювати ікону себе самого. А включаючи свій молитовний образ у сцену священної історії, духовно переосмисливши своє перебування при цій події, або подавати себе як донатора і молільника біля образу Ісуса, Богородиці чи котрогось святого було традиційним в історії християнського сакрального мистецтва.

Нерукотворний Образ Ісуса Христа є точним відбитком священного лику, тобто його портретом. За переказами, першу рукотворну ікону намалював св. апостол Лука, зобразивши з натури Пресвяту Богородицю. Подальші відображення цих ікон є копіями перших портретів, по-церковному – їх списками. Кожна смертна людина створена за подобою Божою, отже, її лик – творіння Господа. Іконописець, малюючи своє зображення на іконі, увічнює власну молитву.

Видатний волинський іконописець, ієромонах Білостоцького монастиря Іов (Кондзелевич) був не менш видатним богословом і знавцем християнських іконописних канонів. Він залишив на іконах живописні автопортрети як заклики до глибокої віри та молитви. Висока духовна просвітленість отця Іова спонукала його бути громадсько активним борцем за українську культуру в складні часи протистояння Католицизму і Православ'я, спровокованих егоїстичними прагненнями панівного класу Польщі. Майстер пензля шукав і знаходив свої геніальні рішення іконописних композицій. «Бо як людина мислить, таким і постає перед нею світ. Для невігласа Всесвіт – лише безладне нагромодження випадковостей, для мудреця – це могутня і досконала гармонія» (А. Клізовський). Отця Іова хвилювала несправедливість історичного процесу, він глибоко вболівав за результати національно-визвольної боротьби українського народу, які, на жаль, не принесли на західній землі України здійснення його ідеалів. Врятувати від загибелі і поневолення могло лише компромісне протистояння, а не пасивність і консерватизм. Зберегти незалежність і стійкість українського духу допомагали новостворені школи, друкарні, гуртування у православні братства.

Суттєвою ознакою часу було поширення у Європі стилю бароко, а в іконописі – нового типу, а саме портрета. Отже, цікавість до європейської культури перемагала і в православному церковному мистецтві. Зросла значимість людського життя, людина сприймалася, за висловом Феодана (Прокіповича), мікрокосмом, «малим, або взятим у зменшеному вигляді світом». Розквіт барокового мистецтва розвинувся на гуманістичних ідеях, які звеличували людину і її розум. Основне місце в творчості Кондзелевича належить людині, образ якої сповнений глибокого внутрішнього життя і благородної краси. Його ікони мають гуманістично-філософський характер з поглибленою психологічною характеристикою, бо він тонко відчував людські болі й переживання.

Войцех Дзедушицький, перший дослідник іконостаса церкви Воздвиження чесного хреста з монастиря Скит Манявський, що на Івано-Франківщині (заново як Богородчанський іконостас), виконаного отцем Іовом (Кондзелевичем), першим звернув увагу на лик одного з діячів, зображених на іконі «Успіння Богородиці» та зробив припущення, що це автопортрет майстра (див. мал. ліворуч). Лик вирізняється яскравими індивідуальними рисами обличчя, зверненням до глядача поглядом і покладеною на груди рукою. На лівому плечі зображено бачимо червону смугу дияконського ораря. Подібне модельне вирішення його одягу – зеленого дияконського стихаря – і зараз можна зустріти на Прикарпатті. Рука, піднята до грудей, не зухвала вказівка своєї персоні, а смиренне моління покірного слугителя. Заглиблений погляд говорить глядачеві: молюся разом з тобою. Рука, покладена на серце, з давніх часів означала спілкування земного з небесним, долучення до світла істини. Коли людина звертається з молитвою до Бога, то в цьому діянні бере участь людське серце, а не розум. Молитва, що виходить від розуму, своєї цілі не досягає. Подібний жест бачимо на багатьох найдавніших іконах.

Доктор мистецтвознавства П. М. Жолтовський, який очолював експедиції щодо виявлення пам'яток культури у храмах Волині у 80-х роках ХХ ст., віднайшов багато ікон, створених Іовом (Кондзелевичем). Учений висловив думку про його автопортрет на іконі «Спас Вседержитель» з церкви села Городище Луцького району (експонується в Музеї волинської ікони). Не важко впізнати його в зображенні серафима біля правої ноги Спасителя. Індивідуальні ознаки автопортрета: довгообразість, особливо завужена нижня частина обличчя, невиразні вилиці, тому щоки здаються впалими, ніс тонкий, довгий, з м'якою горбинкою і малими ніздрями, кінчик носа злегка відтягнутий униз, невеликі вуста, чітко окреслені повіки великих очей, м'яка дуга тонких брів. Волосся довге, русе, хвилясте, зачесане посередині на проділ. Вуса і борода світліші (можуть бути нечіткі через потертості живопису).

Ознаки автопортрета впізнавані на іконі «Покрова Богородиці» з села Дорогиничі Локачинського району (нині в експозиції Музею волинської ікони). Це крайній справа чернець у чорних кокулі й мантії та з довгою сивою бородою. Його лик подано майже у фас, вражають промовисті великі очі (див. мал. праворуч).

Та найбільший за розміром і найкрасивіший свій портрет майстер залишив на храмовій іконі «Воздвиження чесного хреста» зі Скиту Манявського, яка нині експонується в Національному музеї у Львові. Розпізнати його вдалося нещодавно. У лівому нижньому кутку ікони зображено на повний зріст святого рівноапостольного Костянтина Великого (див. мал. по центру). Його голова благоговійно дивиться вгору і повернута на три чверті до центру ікони, де знаходиться хрест Господній з атрибутами мученицької смерті Ісуса

Христа. Молодий лик святого вражає красою і витонченістю, його риси відповідають уже знаному автопортрету, змінено лише ракурс: голова та очі підняті вгору. Руки схрещені на грудях, у правій він тримає скіпетр. Чому саме так намалював цей образ іконописець, чому насмілювався подати свій портрет на образі св. Костянтина?

Дозволю висловити свої міркування. Ікона підкоряється духовним законам і передає правду внутрішню, духовну. За твердженням Діонісія Ареопаріта, християнське мистецтво віднайшло спосіб активного перетворення дійсності, завдяки чому в земному часі та просторі закарбовано вищу реальність. Григорій Нісський вважав, що цінність художнього образу полягає у відтворенні конкретних рис особистості, бо кожна людина є унікальним творчим актом Бога. В цьому християнська культура протистояла абстрактній космології язичництва. На іконі Воздвиження Кондзелевич подає себе у стані молитви до чесного і животворчого хреста Господнього. І молиться він разом із св. Костянтином, бо просить його заступництва перед Господом, тому їх образи наче накладені один на один. А за що молиться автор ікони, підказує нам образ св. Костянтина зі скіпетром у руці, хоча за традицією його зображали з хрестом. Можливо, думки автора ікони були про мудрого правителя, який необхідний українському народу. Патріотична українська еліта, до якої належав Кондзелевич, прагнула бачити Україну незалежною і соборною державою. В народній пам'яті жили славні часи рівноапостольного князя Володимира Великого, хрестителя Русі. За відродження української слави молиться на цій іконі Іов (Кондзелевич).

Створення іконостаса (у межах 1698–1705 років) збіглося з переломним в історії України часом, коли гетьман Іван Мазепа намагався втілити свої таємні державницькі плани, використавши арену Північної війни. За припущеннями дослідників, Іов (Кондзелевич), перед тим, як розпочати роботу над іконостасом у Скиті Манявському, побував у Києві, де відчув дух перемін, який вселяв надію на щасливе майбутнє України. Не випадково верхній одяг святого Костянтина так нагадує червоний оксамит гетьманського кунтуша. Народ чекав свого сильного правителя, борця за порятунок християнських душ і захисника від Речі Посполитої і Царської Росії.

Унікальний іконостас церкви Воздвиження чесного хреста зі Скиту Манявського ввібрав усю складність політико-ідеологічних проблем свого часу. Він пронизаний глибокими патріотичними почуттями, високими ідеями про благородне призначення людини. Творець цього рукотворного дива «недостойний ієромонах» Іов (Кондзелевич), майбутній ігумен Луцького Хресто-Воздвиженського монастиря, залишив нащадкам на своїх іконах сокровенні заповіді й молитви.

Лариса ОБУХОВИЧ,
художник-реставратор Музею волинської ікони

ВАРТО ЗНАТИ

ПРАЗНИК ЛУЦЬКОГО СОБОРУ ОЧОЛИВ ПАТРІАРХ ФІЛАРЕТ

4 червня надвечір на межі Рівненської й Волинської областей Святійшого зустріли митрополит Луцький і Волинський Михайл та канцлер єпархії протоієрей Микола Цап. Біля центральної брами Троїцького храму високого гостя привітали: декан собору протоієрей Микола Нецькар, ректор Волинської православної богословської академії протоієрей Володимир Вакін, луцький міський декан протоієрей Михайло Онищук, благочинний монастирів архімандрит Константин (Марченко), інше місцеве духовенство, численні миряни, зокрема, заступник голови ОДА Світлана Мишковець, заступник голови облради Роман Карпюк, секретар міськради Ігор Поліщук, голова Апеляційного суду Волинської області Петро Філюк. Учні Центру християнського виховання дітей та молоді, виголосивши віншування, вручили Його Свято-сті коровай.

Із нагоди прибуття Першоієрарха відправили подячний молебень у храмі. На його завершення владика Філарет звернувся з коротким вітальним словом.

Висловивши задоволення тим, що Господь сподобляє його щороку молитися разом із волинянами, Святійший зазначив: нині потрібно ще більше підносити голос до Бога, адже Україна переживає важкі часи російської агресії. За словами Патріарха, з одного боку, все залежить від Усевишнього, а з другого – від нас. «Бо якщо ми покаємося в гріхах, то Господь миттєво все змінить, а якщо не покаємося, то будемо страждати. До того часу, поки не виправимося. А виправляться є в чому», – підкреслив владика.

5 червня, у День Святого Духа, відбулось урочисте відзначення храмового свята Троїцького кафедрального собору. Божественну Літургію з цієї нагоди правило духовенство під

проводом Патріарха Київського і всієї Руси-України Філарета.

Із Його Святістю служили: митрополит Черкаський і Чигиринський Йоан, митрополит Луцький і Волинський Михайл, архієпископ Дрогобицький і Самбірський Яків, єпископ Володимир-Волинський і Турійський Матфей, єпископ Кропивницький і Голованівський Марк, єпископ Ужгородський і Закарпатський Варсонофій, канцлер о. Микола Цап, ректор ВПБА о. Володимир Вакін, декан собору о. Микола Нецькар, інші благочинні, священнослужителі нашої та інших єпархій. Співав архієрейський хор «Оранта» (керівник – заслужений діяч мистецтв Василь Мойсіюк).

Серед численних мирян, які взяли участь у торжестві, були Світлана Мишковець, Ігор Поліщук, інші посадовці.

Наприкінці Служби Божої Святійший промовив 30-хвилинну проповідь про дію благодаті Духа в історії та сучасності. Завершуючи слово, Першоієрарх поділився міркуванням, коли в Україні завершиться війна. Для цього необхідно, щоб і влада, і весь український народ покалися в гріхах, зокрема, корупції, та стали на дорогу правди.

Після традиційного хресного ходу навколо собору владика Михайл, представники місцевої влади висловили Патріархові подяку за візит, побажавши здоров'я та сили служити й молитися за Україну.

Святкову Відправу транслювало в прямому ефірі Волинське державне телебачення (із повтором увечері). Коментували викладач ВПБА кандидат філософських наук Ігор Сацик і керівник єпархіального паломницького центру «Україна» Лариса Савчук.

Протоієрей Віталій СОБКО

НА НАШ ПОГЛЯД

Московський Патріархат увводить в оману своїх вірних

Митрополит Луцький і Волинський Михайл на прохання журналістів та громадських активістів 18 травня прокоментував широку інформаційну кампанію та акції протестів, організовані ієрархами УПЦ (МП) проти прийняття законопроектів № 4128 та № 4511.

За словами владика, українці, які є парафіянами цієї Церкви, піддалися на агітацію та маніпуляції промосковського духовенства, не з'ясувавши, що зазначені законодавчі ініціативи спрямовані на захист як їхнього права на свободу совісті, так і майна їхніх церковних громад.

Бачачи, що дедалі більше українців бажають, аби їхні парафії виходили з підпорядкування

Церкви, адміністративно залежної від Московської Патріархії, архієреї УПЦ (МП) роблять усе можливе, аби стримати цей процес. А якщо його стримати неможливо, то щоби, принаймні, в їхніх руках залишилися храми та інше майно тих громад, які вирішили вийти з юрисдикції Церкви агресора.

Тим часом, звертає увагу митрополит Михайл, автори проекту № 4128 пропонують доповнити закон «Про свободу совісті та релігійні організації» так, щоби долю парафії (іти чи залишатися) вирішували самі віруючі цієї громади, а не єпархіальне керівництво або якісь сторонні люди.

Другий же документ, № 4511, – це посилення захисту національних інтересів в умовах війни. Знаючи, що російський окупант не соромлячись

використовує свою Церкву для знищення України, ми мусимо відповідно боронитися. Волинський архієрей переконаний: потрібно запроваджувати досконаліші механізми виявлення фактів співпраці представників Церкви, керівний центр якої розташований у державі-агресорі, й унеможливлення антиукраїнської діяльності.

Тож митрополит Михайл закликає волинян – вірних УПЦ (МП) підтримати важливі для нашої країни законодавчі ініціативи. Тим більше, що вони, на його думку, сприятимуть об'єднавчим процесам в українському Православ'ї, щоб нарешті постала єдина Помісна Українська Православна Церква, незалежна від Москви.

Протоієрей Віталій СОБКО

На Київській площі в Луцьку – молитовний захід УПЦ (МП) проти «антицерковних» законів.
Світлина ВолиньPost

ХРОНІКА

Продовження. Початок на с. 2, 3, 4

На Ковельщині освячено пам'ятні знаки до Дня пам'яті та примирення

З нагоди 72-ї річниці перемоги над нацизмом у Другій світовій війні ковельський районний декан освятив меморіальні знаки. Про це душпастир розповів на сторінці у «Фейсбуці».

Зокрема, 8 травня у с. Дубове після панатиди по війнах, які полягли, захищаючи свою землю від окупанта, о. Іван освятив пам'ятну стелу героєві Андрію Омелянику, який загинув у бою 21 серпня 2014 р. під селищем Старобешеве (Донецька область).

У с. Білашів благочинний разом із настоятелем місцевої парафії Різдва Пресвятої Богородиці священником Віктором Домбровським та іншим духовенством деканату 9 травня освятили хрест на честь мирних жителів Білашева, Грушівки, Іванівки, Перкович, усіх українських патріотів, хто боровся і загинув за волю та незалежність України і знайшов останній спочинок у різних місцях нашого краю.

У молитві взяли участь голови: РДА – Віктор Козак, райради – Андрій Броїло, сільради – Віктор Денишук.

Цумань: освячено пам'ятник невідомим воїнам

З нагоди 72-ї річниці перемоги над нацизмом у цьому селищі, що на Ківереччині, встановлено надгробок на місці перепоховання дев'яти невідомих солдатів, які загинули у роки Другої світової війни. 9 травня чин освячення та заупокійну літію відправив декан і настоятель місцевої парафії Святого Іоана Хрестителя протоієрей Тарас Манелюк.

Душпастир звернувся до присутніх зі словом, зазначивши, що ми поступово звільняємося від святкування за радянською ідеологією. Відзначаючи день перемоги над нацизмом, ми не святкуємо, а пам'ятаємо і скорбимо. Адже саме на нашій землі відбулося найбільше кривавих битв. Тому сьогодні схилимо голови перед усіма воїнами, які віддали своє життя, аби ми з вами жили в мирній Україні.

У молитві взяв участь, зокрема, селищний голова Анатолій Дорошук. З його ініціативи та місцевих підприємців споруджено цей меморіальний знак, розповів о. Тарас єпархіяльний інформаційній службі.

Єпархія відзначила день народження архієрея

З нагоди свого 51-річчя митрополит Луцький і Волинський Михайл 10 травня очолив Божественну Літургію і подячний молебень у кафедральному соборі Святої Трійці.

З ним служили: канцлер єпархії протоієрей Микола Цап, ректор Волинської православної богословської академії протоієрей Володимир Вакін, декани та намісники монастирів, інше духовенство єпархії. У Богослужінні взяли участь намісники монастирів нашого краю, викладачі та вихованці ВПБА, миряни.

Керуючий єпархією відзначив кліриків черговими священниками нагородами. Під час Відправи проповідь виголосив голова ГО «Військові капелани Волині» протоієрей Михайло Бучак. Співав архієрейський хор «Оранта».

Від священнослужителів та мирян владику привітав канцлер. Він висловив радість, що саме владику Михайла «призначено духовним провідником» Волинської кафедри. Адже його турботами «щоденно зростає наша Церква: засновуються й освячуються нові храми та монастирі; розбудовується, духовно і науково зростає Богословська академія... Наша єпархія живе своїм повноцінним життям», – наголосив душпастир.

Іменинник же, подякувавши за теплі слова, сказав, що він радий розділити усі моменти життя краю разом із духовенством і мирянами. Також архіпастир подякував за підтримку та зазначив, що усі його успіхи не були б такими значимими, якби не було зворотного зв'язку із громадою.

Народився митрополит 9 травня, але оскільки духовенство брало участь у поминальних заходах, святкування традиційно провели 10-го.

Чому і як священник став капеланом

Настоятель парафії Успіння Пресвятої Богородиці в с. Гаразджа Луцького районного деканату протоієрей Андрій Мовчанюк поділився

досвідом капеланства з інтернет-виданням Volynpost.com.

Зокрема, він розповів, як потрібно поводитися служителю Церкви в умовах війни. Панотець зазначає, що ніхто не готує священників для поїздки на Схід. Він «став капеланом за покликом душі», бо цього ніхто не навчав.

Та все-таки, вважає священнослужитель, зі створенням громадської організації «Військові капелани Волині» стало трішки легше. Адже душпастирі, які побували на ротації, діляться досвідом із тими, які збираються у зону АТО, розповідають, як налагодити зв'язок із бійцями.

«Якщо ти одразу почнеш нав'язувати свою думку, то таким чином не здобудеш нічого. Вже будучи на ротації, трохи поживши із цими людьми, можна спілкуватися», – перекоонує священник.

Прочитати повністю інтерв'ю, опубліковане 12 травня, можна на єпархіяльному сайті Pravoslavivolyni.org.ua, у розділі «Статті».

Духовенство підтримало акцію «Ніч у музеї»

З нагоди Міжнародного дня музеїв ця культурно-мистецька акція, яка проходила 13 травня в Художньому музеї Луцька, традиційно розпочалася з молитви. Її очолив населенник жидичинського монастиря Святителя Миколая Чудотворця ієромонах Никодим (Смілий).

Під час заходу о. Никодим передав вітання митрополита Луцького і Волинського Михайла та з благословіння владики вручив грамоти активним працівникам.

Цьогорічна програма акції «Ніч у музеї» мала назву «Українське рицарство: відвага і честь». Представлено виставку творів Дмитра Стецька та Катерини Ганейчук, відбулися концерт гурту «Хорей козацька» та традиційне читання вірша на герб князя Василя-Костянтина Острозького.

У Луцьку відкрили сквер Героїв «Небесного легіону»

Військові капелани протоієрей Володимир Труш та священник Микола Савчук із благословіння митрополита Луцького і Волинського Михайла 13 травня відкрили панахиду по загиблих волинських героях перед закладкою новобудованого скверу.

Рідні та близькі спочилих висадили 75 кленових саджанців з іменами героїв, які захищали Україну під час Євромайдану та на Донбасі. Захід відбувся з ініціативи волонтерського руху «Меценати для солдата» і команди «Фабрики святого Миколая». У планах волонтерів – висадити близько 200 саджанців, адже загинуло саме стільки вихідців із Волині.

Жидичин: біля монастиря ростиме парк

У цьому селі Ківерецького деканату відкрито парк ім. Данила Галицького – поблизу чоловічої обителі Святителя Миколая Чудотворця.

Почин ченців підтримала місцева сільрада, тож 13 травня насельники монастиря спільно з мирянами розпочали прибирання та облаштування території: висадили квіти, розрівняли стежки, посадили дерева тощо. Підтримати жидичинців прибули: перший заступник луцького міського голови Григорій Недопад, депутат міськради обласного центру Андрій Авраменко та інші посадовці.

Декан монастирів і намісник цієї обителі архімандрит Константин (Марченко) зазначив у коментарі для інформаційної служби єпархії: Жидичин не хоче миритися зі статусом села, сьогодні громада хоче відродити забуту славу містечка. Один із кроків у цьому напрямку – створення парку на честь великого князя, який, за «Літописом руським», двічі побував на прощі в цьому монастирі.

За деякими даними, Жидичину в XVI ст., можливо, надавалося магдебурзьке право, тож, імовірно, воно мало статус містечка.

Ідучи до Парижа, мандрівники зупинилися на молитву

Члени громадського об'єднання «Світами», які за благословенням Патріарха Київського і всієї Руси-України Філарета пішки подорожують із нашої столиці до французької з іконою Богоматері «Нерушима Стіна» («Оранта»), відвідали святині Ковельщини.

10–14 травня в райцентрі настоятель собору Благовіщення Пресвятої Богородиці

протоієрей Василь Мичко щодня служив для них молебні, акафісти, долучились вони й до Літургії.

11 травня подорожани прибули в с. Колодяжне, де настоятель парафії Святителя Миколая Чудотворця протоієрей Іван Оринчак по몰івся з ними в церкві.

Метою походу, що почався 20 квітня в Києві з храму Благовірного князя Ярослава Мудрого (т. зв. Мала Софія), є спроба відтворити ймовірний маршрут дочки цього святого Анни Ярославни зі столиці Русі до Парижа. Як весільний посаг князівна взяла Новий Завіт, писаний по-слов'янськи, що згодом під назвою Реймське Євангеліє став святинею французів, тож кияни спланували пройти і через місто Реймс. Друга ціль подорожі – представлення європейцям самобутньої культури українського народу.

Владика Михайл – на торжестві святого Макарія

Митрополит Луцький і Волинський 13–14 травня перебував у Києві, взявши участь у святкових Богослужіннях з нагоди дня священномученика Макарія, митрополита Київського, та 51-річчя архієрейського служіння Патріарха Київського і всієї Руси-України Філарета на столичній кафедрі.

Відправи відбулися у кафедральному соборі Рівноапостольного князя Володимира Великого під проводом Святійшого. Докладніше про торжество розповідає сайт *Cerkva.info*.

Особливе шанування св. Макарія пов'язане з тим, що нетлінні мощі цього угодника Божого перебувають саме у Свято-Володимирському храмі – головному соборі Київського Патріархату.

Патріарх Філарет очолив кафедру 14 травня 1966 року як архієпископ Київський і Галицький, патріарший екзарх всієї України, ставши на ній першим етнічним українцем із кінця XVIII століття. Надалі служив тут у сані митрополита; із 22 жовтня 1995 року – Патріарх Київський і всієї Руси-України.

Представники єпархії відзначили День матері

З нагоди цього свята священнослужителі та студенти Волинської православної богословської академії взяли участь у заходах.

Зокрема, 14 травня в Луцьку, на Театральному майдані, відбувся VIII Всеукраїнський фестиваль рушників. У його рамках провели збір коштів на будівництво храму в м. Волноваха, що на Донбасі (благодійна акція «З добром у серці: Луцьк – Волноваха»).

Учасниками фестивалю були: віце-канцлер єпархії протоієрей Олександр Безкоровайний, директор Центру християнського виховання дітей і молоді в Луцьку священник Сергій Медведєв та студенти ВПБА.

Заходи до Дня матері за участю духовенства і мирян відбулися і в інших деканатах єпархії.

В обласному військкоматі – перша Літургія

На території Волинського обласного військового комісаріату, де засновано каплицю Благовірних князів-страстотерпців Бориса і Гліба, відправили першу Службу Божу. 15 травня, в день, коли Церква особливо вшановує цих угодників, Відправу очолив луцький міський декан протоієрей Михайло Онишук.

У Богослужінні взяли участь військові капелани, інше місцеве духовенство, особовий склад військкомату.

Як повідомляла інформаційна служба, 12 грудня 2016 р. митрополит Луцький і Волинський Михайл відправив на цьому місці чин заснування храму і поставлення хреста.

Душпастирі відвідали виставку «Небесне війство»

Канцлер єпархії протоієрей Микола Цап та завідувач кафедри практичних дисциплін Волинської православної богословської академії священник Ярослав Черенюк із благословіння митрополита Михайла 15 травня взяли участь у відкритті виставки в Музеї волинської ікони. Про це повідомив сайт *Vpba.org*.

В експозиції представлено ікони, створені в нашому краї у XVII–XIX ст., що зображають святих воїнів, із колекцій Луцького краєзнавчого музею та Державного історико-культурного заповідника м. Острога.

Отець Микола, благословивши вернісаж,

зазначив: «Сьогоднішня виставка, я впевнений, має велике значення тому, що вона свідчить про нашу давню спадщину». Душпастир звернув увагу, що серед угодників є люди різних суспільних верств. На цих сакральних творах бачимо тих, «які в земному житті займали високі становища в армії».

Волноваха: яким буде храм, що будуватимуть волиняни

Митрополит Луцький і Волинський Михайл 16 травня взяв участь у представленні проекту Божого дому на честь Святителя Миколая Чудотворця, що споруджуватиметься в м. Волноваха Донецької єпархії. Про це повідомив сайт *Volyn24.com*.

На території церкви, що зводиться за кошти волинських благодійників, окрім неї буде дзвіниця, гуманітарний центр та сквер пам'яті воїнів 51-ї ОМБр, які загинули біля цього міста 22 травня 2014 року.

Ініціаторами спорудження храму у Волновазі виступили, зокрема, керуючий єпархією, начальник управління СБУ у Волинській області Юрій Фелонюк, а також покійний голова луцької міської ради Микола Романюк.

Раніше інформаційна служба єпархії повідомляла, що торік у грудні, з нагоди свята Миколая, архієрей відправив чин заснування храму та поставлення хреста. На початку цього року отримано дозвіл на будівництво і розпочався збір коштів.

Нащадки св. Данила Братковського відвідали наш край

Брати Братковські – Віктор та Владислав із синами Володимиром і Дмитром, – які живуть у Бельгії, 15–17 травня уперше побували на Волині, батьківщині свого славетного предка.

Вони стали почесними гостями Музею історії Луцького Хрестовоздвиженського братства, членом якого був цей священномученик. Екскурсію провела директор музею Олена Бірюліна. Андрій Бондарчук, голова Братства Святого апостола Андрія Первозваного, члени якого продовжують традиції давніх попередників, вручив гостям пам'ятні медалі.

Панове Братковські побували також у храмі Воздвиження чесного і животворчого хреста Господнього та в його крипті, де, ймовірно, спочивають останки угодника Данила. Відвідали: Свято-Троїцький кафедральний собор; Музей волинської ікони; храм Архістрати́га Михайла в с. Промінь (Пілганів) Луцького районного благочиння, де зберігається образ «Божо Матір Пилганівська», яким опікувся і згадав у своєму заповіді цей праведник; «родове гніздо» село Свищів на Рівенщині, де за проектом Дмитра Братковського (архітектора за фахом) має постати пам'ятний знак священномученику. Поспілкувалися з письменником Іваном Корсаком, який у книзі «Мисливці за маревом» вивів образ їхнього предка.

Нащадки поклали квіти до пам'ятної дошки на середньовічній площі Ринок: там 15 листопада 1702 року мученик Данило Братковський був страчений. За рішенням Помісного Собору УПЦ Київського Патріархату 27 червня 2013 року його причислено до лику святих як страстотерпця, місцевошанованого у Волинській єпархії.

Організатор перебування Братковських на Волині – завідувач єпархіяльних видавничого відділу та бібліотеки-книгарні «Ключі» Дмитро Головенко, який свого часу був видавцем україномовного перекладу поетичної книги Данила Братковського «Світ, по частинах розглянутий».

Ректор ВПБА взяв участь у відкритті «ЯрФесту-2017»

Очільник Волинської православної богословської академії протоієрей Володимир Вакін 17 травня взяв участь у відкритті ярмарку-фестивалю науки «ЯрФест-2017», який організував Східноєвропейський національний університет ім. Лесі Українки.

Як повідомляє сайт *Vpba.org*, основна мета заходу – популяризація наукових знань у суспільстві, сприяння позитивного ставлення до науки, залучення до досліджень із юних літ. Формат ярмарку-фестивалю дає змогу продемонструвати сучасні наукові знання в цікавій формі та невимушених обставинчезерез безпечні експерименти, практичні ігри, майстер-класи.

ХРОНІКА

Закінчення. Початок на с. 2, 3, 4, 6

У Луцьку помолилися за жертв сталінізму

18 травня декан кафедрального собору Святої Трійці протоіерей Микола Нецькар відслужив на Замковій площі перед пам'ятним знаком жертвам політичних репресій заупокійну літію по загиблих під час Великого терору 1937–1938 років з нагоди його 80-ї річниці. Нагадаємо, що третьої неділі травня в Україні відзначається День пам'яті жертв політичних репресій.

Під час жалобної акції пом'янули і загиблих татар, греків, болгар при їх насильному вивезенні в 1944 році з рідних земель – із нагоди Дня скорботи і пам'яті жертв депортації з Криму та боротьби за права кримськотатарського народу.

Як повідомляє сайт *Lutskrada.gov.ua*, ушанувати репресованих та згадати всіх, хто став жертвами тоталітарного режиму, прийшли представники влади, підприємств, установ, організацій, учнівської та студентської молоді,

громадськість міста. Вони поклали квіти до пам'ятного знака.

Духовенство долучилося до дня університету

Митрополит Луцький і Волинський Михаїл відправив молебень з нагоди дня Східноєвропейського національного університету ім. Лесі Українки.

20 травня від Театрального майдану обласного центру до замку Любарта пройшла урочиста хода керівництва, викладачів, студентів та гостей вишу. Під час відкриття святкового концерту владики провів молитву за університет разом із ректором Волинської православної богословської академії протоіереєм Володимиром Вакіним, капеланом СЧУ протоіереєм Віктором Михалевичем та священнослужителями кафедрального собору Святої Трійці.

Відзначивши високий рівень закладу, який тягнеться до сім'ї європейських навчальних установ, високопреосвященний наголосив, що Європу повинна об'єднувати саме християнська шкала цінностей – «цінностей пошуку, пізнання, любові до науки і любові до Бога».

Святителя Миколая Чудотворця в с. Скірче Горохівського деканату.

19 липня

День народження: 30 років тому, 1987-го, – священник Іван Заторський, настоятель парафії Воздвиження хреста Господнього в с. Одерати та в с. Покаців Ківерецького деканату.

День народження: 30 років тому, 1987-го, – протоіерей Матвій Олійник, настоятель парафії Великомученика і цілителя Пантелеймона в селищі Люблинець Ковельського районного деканату.

27 липня

День народження: 40 років тому, 1977-го, – священник Олег Походзей, настоятель парафії Воздвиження хреста Господнього в с. Коршів Луцького районного деканату.

28 липня

День освяти храму: 25 років тому, 1992-го, – церква Святої Трійці в с. Мислині Горохівського деканату.
Щиросердечно вітаємо вас із ювілеями, боголюб'язні отці, браття і сестри! Хай Бог благословляє усіх вас на многії і благії літа!

ОФІЦІЙНО

Священника Сергія Лівончука звільнено від обов'язків настоятеля парафії Успіння Пресвятої Богородиці в с. Скригово Горохівського дек. й призначено військовим капеланом частини 1141 Національної гвардії України в Луцьку (укази № 18, 19 від 25 квітня).

Священника Сергія Петрошука призначено настоятелем парафії Успіння Пресвятої Богородиці в с. Скригово Горохівського дек. (№ 20 від 26 квітня).

Священника Миколу Гамеру звільнено від обов'язків настоятеля парафії Покрови Пресвятої Богородиці в с. Велимче Ратнівського дек., а **священника Володимира Гаврана** призначено на цю посаду (№ 21, 22 від 2 травня).

Протоіерея Віталія Антонока призначено настоятелем парафії Святителя Миколая Чудотворця в с. Антонівка Луцького райдек. (№ 23 від 5 травня).

Священника Євгена Рудя призначено настоятелем парафії Благовірних князів-страстотерпців Бориса і Гліба в Луцьку (№ 24 від 16 травня).

Священника Олександра Доброскока звільнено від обов'язків настоятеля парафії Апостолів Петра й Павла в Ковелі й залишено в клірі цієї громади (№ 27, 30 від 23 травня).

Священника Ігоря Кузьмича призначено настоятелем парафії Апостолів Петра й Павла в Ковелі (№ 29 від 23 травня).

На Волині відкрито два нових монастирі

У Луцьку та с. Тростянець Ківерецького деканату створено нові обителі. Таке рішення прийняв Священний Синод 13 травня під час засідання в Києві на прохання митрополита Луцького і Волинського Михаїла. Про це повідомив сайт *Cerkva.info*.

Архієреї на чолі з Патріархом Київським і всієї Руси-України Філаретом, зокрема, ухвалили рішення про відкриття Братського чоловічого монастиря Воздвиження хреста Господнього в обласному центрі за адресою: вул. Йова Кондзелевича, 5 (біля Хрестовоздвиженської церкви). Фактично це відновлення тієї обителі, яка діяла ще в XVII ст.

Згідно з указом владики Михаїла (№ 26 від 16 травня), намісник Братського монастиря – ієромонах Никодим (Смілий), який до цього був насельником монастиря Святителя Миколая Чудотворця в с. Жидичин Ківерецького деканату.

У Тростянці з'явилася жіноча обитель Покрови Пресвятої Богородиці (вул. Шкільна, 3). Відомо, що в місцевому храмі перебуває Тростянецька чудотворна ікона Богоматері «Одигітрія» («Дороговказниця»). Творити перед нею постійну молитву, зокрема, за визволення України від російських окупантів, буде одним із послухів насельниць нового монастиря. За благословінням єпархіального архієрея (указ № 25 від 16 травня) його намісниця – ігуменя Марія (Ігнатенко), яка раніше очолювала монастир Різдва Христового у Володимирі-Волинському.

Шановні читачі, дорогі брати і сестри! Не використовуйте наш часопис у господарських цілях. Якщо газета Вам уже не потрібна – передайте її ближнім або в бібліотеку

СЛОВО КИЇВСЬКОГО ПАТРІАРХАТУ – НА ВОЛИНІ

ЧИТАЙТЕ

Різноманітна духовна література: запитуйте у храмах, книгарні-бібліотеці «Ключі» за адресою: Луцьк, просп. Волі, 2 (навпроти ЦУМу, біля обласної юнацької бібліотеки). Розпорядок роботи: будні – 9.30–19 год; свята, суботи й неділі – 10–17 год.

ДИВИТЬСЯ

Передача на обласному державному телебаченні «Що каже священник» (виходить раз на місяць). Слідкуйте за телепрограмою.

СЛУХАЙТЕ

Передача «Благо»: неділя, 7.30, FM-радіостанція «Сім'я і дім» (102,4 МГц).

ЧИТАЙТЕ, ДИВИТЬСЯ, СЛУХАЙТЕ

Сайт pravoslaviavolyni.org.ua – історія, устрій єпархії, святині, персоналії, документи, новини, фото, відео, газета, книги, аудіо, передруки.

Волинські ЕПАРХІАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

За єдину Помісн. Українську Православну Церкву!

Свідчення про державну реєстрацію: ВЛ № 219 від 03.08.2004 р.

Засновник і видавець – **Управління Волинської єпархії**

Української Православної Церкви Київського Патріархату (Волинська духовна консисторія)
Друк – ТОВ «Волинська друкарня» (Луцьк, просп. Волі, 27). Тел. (0332) 24-25-07. Зам. 1914. Наклад 2800 пр. Передплатний індекс 91241

РЕДАКЦІЯ

Віталій КЛІМЧУК (головний редактор), Віктор ГРЕБЕНЮК (літературний редактор і коректор), протоіерей Віталій СОБКО, Олександр БІЛЬЧУК (верстка, «НІЦЦАЛ»)

При використанні матеріалів часопису для публікації в інших ЗМІ посилання на нього обов'язкове. Редакція не завжди поділяє позиції авторів, які несуть відповідальність за достовірність поданої інформації, та залишає за собою право редагувати матеріали або не друкувати їх зовсім. Рукописи не рецензуються і не повертаються, листування з читачами – тільки на сторінках газети.

ДОВІДНИК ВОЛИНСЬКОЇ ДУХОВНОЇ КОНСИСТОРІЇ

43025 Луцьк, Градний узвіз, 1
volynkonsystoria@ukr.net
Час роботи: понеділок–п'ятниця (крім святкових днів), 10:00–16:00, обідня перерва – 13:00–14:00

КЕРУЮЧИЙ ЕПАРХІЄЮ

Митрополит Луцький і Волинський МИХАІЛ. Тел./факс (0332) 72-44-64

КАНЦЕЛЯРІЯ

Канцлер – протоіерей Микола ЦАП. Тел. (0332) 72-53-63
Віце-канцлер – протоіерей Олександр БЕЗКОРОВАЙНИЙ. Тел. (0332) 72-44-64

ІНФОРМАЦІЙНО-ВИДАВНИЧИЙ ЦЕНТР

Тел. (0332) 72-21-82
Голова центру – протоіерей Віталій СОБКО. Моб. (050) 661-56-68
Інформаційна служба (збір та опрацювання даних про діяльність єпархії)
infosluzhba@ukr.net

Сайт – pravoslaviavolyni.org.ua

info@pravoslaviavolyni.org.ua

Прес-служба (співпраця зі ЗМІ) – прес-секретар архімандрит КОНСТАНТИН (Марченко)
Моб. (096) 781-80-59. Pres-sluzhba@ukr.net

Газета «Волинські єпархіальні відомості». Hazeta.vyev@gmail.com
Телестудія «Собор» – гол. редактор Андрій ГНАТЮК
Радіостудія «Благо» – головний редактор протоіерей Віктор ПУШКО.
Тел. (095) 126-40-77. Blaho@ukr.net
Видавничий відділ і книгарня-бібліотека «Ключі»
– завідувач Дмитро ГОЛОВЕНКО. Тел. (050) 339-73-66, (067) 570-57-97
kljuchi@ukr.net

КАПЕЛАНСЬКА СЛУЖБА

Старший капелан – протоіерей Олександр БЕЗКОРОВАЙНИЙ
Інспектор з питань місійної діяльності – протоіерей Юрій БЛИЗНЮК.
Тел. (0332) 20-00-25, моб. (095) 538-05-87

ПАЛОМНИЦЬКИЙ ЦЕНТР «УКРАЇНА»

Керівник Лариса САВЧУК. Тел. (0332) 71-83-77, моб. (050) 812-09-79

СКЛАД-МАГАЗИН ікон, риз, церковного начиння тощо

Директор Богдан ТИШКЕВИЧ. Луцьк, просп. Волі, 2. Моб. (066) 217-25-58
Час роботи: понеділок–п'ятниця, 10:00–18:00,
в суботу – 10:00–15:00, обідня перерва – 13:00–14:00.

ВИШИВАНЕ БЛАГОЧЕСТЯ

Українці не тільки гарно співають, заворожуючи серце слухачів мелодійно-душевними піснями про істинність почуттів, а й уміють свій талант, дарований Усевишнім, втілити в різноманітні форми декоративного мистецтва. Одне із таких – вишивка.

Цікаво, що перші вишивки на території України з'явилися ще за скіфів та в ранньослов'янські часи. Археологічні розкопки це підтверджують: знайдені на Черкащині фігурки чоловіків, створені ще у VI столітті, в оздобленні мають не тільки структурні особливості українського одягу XVIII–XIX ст., а й елементи давнього орнаменту. Про той же орнамент розповідав і арабський мандрівник в описах русів, які датуються X століттям. Тому варто схилитися перед цим феноменом, що пройшов через стільки століть і повернувся до сучасних жителів нашої країни.

Вишивка – це й оздоблення одягу, й весільні рушники, й елементи, покликані прикрасити оселю: скатертини, фіранки, покривала тощо. Кому як не українцям, особливо дівчатам та жінкам, у всі часи було престижно навчитися вправно вишивати, прости, ткати та шити! Якщо дівка не вишила рушників, то й заміж таку ніхто

не сватав. А на вишитому полотні зазвичай красувалися слова: «На щастя, на долю». Благословляли молодят батьки Божим образом, інколи теж вишитим власноручно на домотканому полотні. Тема духовного начала присутня в рукоділлі вишивки досить помітно, особливо в західних регіонах, котрі до останнього не були повержені в атеїстичну прірву влади, яка боролася за «світле майбутнє», прийшовши до нас «в одежі овечій, а всередині вовки хижі» (Мф. 7:15).

Більшість мотивів для орнаменту українцям подарувала сама матінка-природа. Але те, що всю природу зобразити за допомогою голки і нитки неможливо, визначає основні інтерпретації візерунків, які містять той чи інший елемент із широким смисловим навантаженням. «Бо з повноти серця промовляють уста» (Лк. 6:45). Перш за все це геометричний (Гуцульщина, Поділля, Полтавщина) та рослинний (Буковина, Волинь, Поділля, Побужжя) орнаменти. По всій території України були розповсюджені весільні рушники з вишитими птахами і навіть символічно зображеними молодятами.

Значно пізніше, з налагодженням комунікації між регіонами і розвитком торгівлі, народився комбінований орнамент, який поєднує всі традиційні види в одне ціле. Він, до речі, дуже поширений у роботах сучасних майстрів. Проте переймання традиційних вишивок між регіонами в розвитку вишивального жанру аж нічим не зашкодило вдосконаленню майстерності. Майстрині спредковіку залишали колірною гамою ниток найсокровенніші сюжети власного життя, яке наповнювалось духовними цінностями.

Але прийшов час так званого будівництва комунізму, і навіть у народному рукоділлі став відчуватися крен у сторону підміни і фальшування правдивих сюжетів. Оскільки традиційною вишивкою на Волині було зображення рослинності, то і в дерев'яних рамках на стінах осель традиційно з'являлись вишивки квітів у різних інтерпретаціях. Композиційно досконалі, з гамою яскравих кольорів, вони не тільки радували око, а й уселяли певний життєвий оптимізм.

Особливого розповсюдження набували сюжети церковної чаші в обрамленні пишних квітів, яка стояла на книзі з написом «Біблія». Підтекст такої композиції якнайповніше виражав сподівання вірян у те, що життя буде квітучим і щасливим, якщо жити за Божими законами.

Таку пропаганду в мистецтві аж ніяк не могли сприйняти «нові господарі», що прийшли керувати свідомістю українців на заході держави у 1939 році. Ненав'язливо і цілеспрямовано кваліфіковані ідеологи почали змінювати сюжет: спочатку з таких вишивок зник напис «Біблія». Повна чаша знайшла собі підставку у вигляді безіменного друкованого видання. Саме таку традиційно-нетрадиційну картину ви бачите на фото. Вишита явно за «советів» і на догоду «советам». Проте сюжет із повною чашею вирішили конкретизувати. Автор цих рядків на власні очі бачив вишитий сюжет цієї картини в одній з осель с. Стеблі Ковельського району, де книга була підписана чітко, вагомо і зримо: «СПОРТ».

Мовляв, займайся спортом, дбай про власне здоров'я – і буде твоя життєва чаша наповнена щастям по вінця... Творці «нових сюжетів» таки не читали ними ж завуальованої Книги, де написано: «Відавайте кесарево кесареві, а Боже – Богові» (Мф. 22:21).

А ось вишиванки періоду «до визволення» «советами» позначені на Волині чисто духовно-церковними сюжетами, як-от картина Анни Шумик із Каменя-Каширського «Храм» та вишитий рушник «Ангел-охоронець» майстрині Марії Гречан із с. Заболотці Іваничівського району (див. фото), які творили, сповідуючи іншу істину: «Наблизьтеся до Бога, і наблизиться до вас» (Як. 4:8).

Проте такі вишиванки не геть безпечно було вивішувати у власній оселі. Адміністративного покарання за це, звичайно, не було передбачено, зате крапку в кар'єрі когось із перспективних мешканців тієї родини ставили безповоротно. Розповідають, що виховані тим часом скоро спечені комуністи вшановували вишитими рушниками портрети вождя світового пролетаріату, який, примруживши лукаве око, мабуть, таки зловтішно насміхався над «визволеннями із релігійних пут елементами»...

З часом десять Божих заповідей, вишитих дбайливою рукою на полотні, підмінено було на «Моральний кодекс будівника комунізму» на такому ж полотні дефіцитними нитками «муліне», які для такої важливої справи в умовах тотального дефіциту все ж знаходилися... Дітей на уроках ручної праці вчили голкою із червоною ниткою писати на перкалі аббревіатуру назви

партії, що веде до світлого майбутнього, а старшокласниць вчили вишивати образ дорогого вождя (бо яка ж дівка не мріяла вийти вдало заміж, вступивши до лав КПРС?).

Червоні нитки, фарби, полотна були затребувані часом як ніколи. Невипадково акцент було поставлено на кумачевий фон – до нього ставлення людей формувалося віками. Адже найпоширеніші та найшанованіші давніми українцями кольори – червоний та чорний. Вони вважалися колись магічними. Червоний свідчив про життєдайну енергію сонця, кохання, радість землі. Чорний – у жодному разі не колір смерті чи жалоби, як ми звикли вважати, швидше навпаки: він уособлював безліч закликів до родючого ґрунту, що забезпечував урожай і достаток.

Відповідно, дослідники вважають, що білий колір символізує світло і високодуховність, синій – холод і воду (є дуже часто антиподом червоному), жовтий – відображає свободу і щастя. Щодо зеленого кольору, то він найулюбленіший серед українців після чорного і червоного. Символізує ріст і розвиток, прагнення життя і дужу молоду силу. Коричневий у вишивці ототожнюється із засіяною ріллею, а сірий – із рівновагою та здійсненням бажань.

Отож, сучасним вишивальницям, чия майстерність є продовженням прабабусиних традицій, Усевишній дарує колір води, свободи та щастя. «Хіба ж не знаєте ви – що ви храм Божий і Дух Божий живе у вас? Якщо хто руйнує храм Божий, того покарає Бог: бо храм Божий святий, а цей храм – ви!» (1 Кор. 3:16, 17). Ниток для втілення духовних сюжетів явно не бракує, як і бажання долучитися до творення справжнього народного духовного мистецтва й квітучого щасливого життя, основою якого є мудра і переконлива книга під назвою – Біблія.

Віталій КЛИМЧУК, фольклорист

ТОЧКА ЗОРУ

«ПАНЕ ІВАНЕ» ЧИ «ІВАНЕ ПЕТРОВИЧУ»?

– Ніяких по батькові! Ми йдемо в Європу, там по батькові нема.

– Тільки ім'я й прізвище! Пан такий-то і все! По батькові – це совковість і русизм.

Подібні розмови доводилося чути не раз і не двічі. Та цікаво розібратися безпристрасно, відколи ж українці стали називати себе по батькові.

Розгорнімо «Велесову книгу», з дохристиянських часів (якщо для когось це авторитетне джерело). Називання по батькові, т. зв. патроніми, додаванням до імені батька суфікса –*ич* зафіксовано вже тут: «А по тій добі були сімдесят князів наших, / як Мезислав, Боруслав, Комонебранич...»

Розгорнімо «Літопис руський» – для чистої експерименту не «іхній», Лаврентіївський, а «наш», Іпатський список. У ньому тьма-тьмenna іменуваних по батькові. Всі незлічені князі («І Давид Ігорович, і Василько Ростиславич, / І Давид Святославич...», «В'ячеслав Ярополчич, / І Ярополк Володимирчич»); а також численні княгині й князівні (Звенислава Всеволодівна, Рогніда Рогволодівна, Свобода Кончаківна, Дубровка

Юріївна, Любава Дмитрівна і т. д., і т. п.); а також бояри (Давид Вишатич, Держикрич Володиславич, Добрий Андрійкович, Іван Творимирчич, Славн Борисович...) іменуються, як бачимо, по батькові. Трапляються такі називання й людей нижчих верств суспільства: дружинників (Клим Христинич) і навіть простолюдинів («Сновид Ізачевич, конюх Святополків»). Зауважимо, що це – саме називання по батькові, а не подібні до них прізвища, бо прізвищ тоді ще не було.

Розгорнімо «Слово о полку Ігоревім»:

«Ольговичи, храбрїи князи, доспїли на бранї! Ігварь, і Всеволод, і всі три Мстиславичи...»; «Слава Ігорю Святославичю, Буй-туру Всеволоду, Володиміру Ігоревичу!»

Як бачимо, далеко перед будь-яким російським впливом і взагалі появи Росії чи хоч би Московії наші предки називали себе по батькові.

Видатний мовознавець Іван Огієнко (митрополит Іларіон) свого часу писав: «Дехто вважає звертання по батькові... впливом російської

мови. Це не так. Патроніми вживались і в добу Київської Русі, навіть у західному Галицько-Волинському князівстві; відомий, наприклад, князь Данило Романович... Польський вплив витіснив, особливо на Зах. Укр., звертання по батькові, але і тут у народній мові воно трималося постійно...»

То скажіть, при чім тут «совок»?

А «совок» насправді міцно присутній. Нас дуже довго навчали, що, мовляв, український народ з'явився тільки в XIV ст., від початків козацтва, перед тим же наша історія нібито й не зовсім наша, так лише – «спільна колиска трьох братніх народів». І це настільки в'їлося в підсвідомість, що проявляється і під синьо-жовтими прапорами: все, пов'язане з Руссю, здається декому не своїм, українським, а «руським».

Тож не цураймося цього складника нашої прабатьківської спадщини, шановні батьковичі й батьківні! Може, й на нас не перерветься наша давньоруська традиція.

Віктор Іванович ГРЕБЕНЮК,
член Спілки християнських письменників України

